

Konferencja „WYLĘGARNIA 2024”, Świeradów-Zdrój, 12-13 września 2024 r.

Zdzisław Zakęś, Maciej Rożyński, Marek Hopko, Michał Cydzik

Zakład Akwakultury, IRS-PIB w Olsztynie

W bieżącym roku konferencja „Wylęgarnia 2024” odbyła się w dniach 12-13 września, w Świeradowie-Zdroju, miejscowości położonej w Górach Izerskich będącej popularnym uzdrowiskiem (fot. 1, 2, 3). Wody mineralne, wody radonowe, złoża borowiny przyciągają turystów i kuracjuszy do Świeradowa już od XVIII wieku. Pierwszy dom zdrojowy otwarto bowiem już w 1795 r. Obecnie leczą się tu ludzie cierpiący na choroby reumatyczne, narządów ruchu i układu krążenia. Miejscowość ta jest też bardzo popularna wśród turystów.

Fot. 1.

Fot. 2.

Fot. 3.

Fot. 4.

Fot. 5.

For. 6.

Świeradów-Zdrój ma dość bogatą bazę hotelową, a miejscem naszego spotkania był Cottonina Hotel & Mineral SPA Resort położony na obrzeżach tej miejscowości nad Czarnym Potokiem, dopływem rzeki Kwisa (fot. 4, 5, 6). Organizatorem konferencji był Zakład Akwakultury Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza - PIB (IRS) we współpracy z Katedrą Ichtiologii i Akwakultury Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (UWM) (fot. 7; od lewej strony dr Maciej Rożyński (IRS), prof. Zdzisław Zakęś (IRS), prof. Krystyna Dem-

ska-Zakęś (UWM), mgr Marek Hopko (IRS), mgr Michał Cydzik (IRS)). Patronem honorowym konferencji „Wylęgarnia 2024” był Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk. W sumie, w tegorocznym spotkaniu udział wzięło 70 osób związanych z wylęgarnictwem i akwakulturą, co biorąc pod uwagę fakt, że pełne koszty uczestnictwa w tym wydarzeniu ponosili jej uczestnicy, należy uznać

za sporą frekwencję (fot. 8, 9, 10). Konferencję otworzył prof. dr hab. Zdzisław Zakęś (fot. 11), a w jej programie były 3 sesje referatowe, w których wygłoszono 18 referatów. Temat przewodni dotyczył żywienia ryb, problematyki bardzo istotnej nie tylko w kontekście tzw. akwakultury towarowej, nastawionej na produkcję ryby do konsumpcji. Właściwie zbilansowana dieta wpływa bowiem na stan kondycyjny tarlaków, od którego zależy jakość produktów płciowych, a w efekcie i potomstwa. Problemy z pozyskiwaniem komponentów paszowych, takich jak mączka i olej rybny stawiają przed wylęgarnictwem i całym sektorem akwakultury duże wyzwania. Zwiększony popyt na akwapasze, wynikający z dynamicznego rozwoju tego sektora, a także ograniczone zasoby surowców rybnych przyczyniły się do zmian w recepturach i składzie komponentowym pasz. W ostatnich 25-30 latach udział surowca rybnego zmalał kilkukrotnie. Znalazienie odpowiednich zamienników tych surowców, zapewniających szeroko rozumiany dobrostan ryb nie jest zadaniem łatwym, czemu była poświęcona znacząca część referatów. Prowadzącym sesje referatowe w pierwszym dniu konferencji był prof. dr hab. Zdzisław Zakęś, a drugiego dnia sesjom przewodniczyła dr hab. Agata Cejko (IRS) (fot. 12). Pani doktor zaprezentowała również referat wprowadzający do problematyki żywienia ryb zatytułowany „Związki bioaktywne ryb i ich potencjał w akwakulturze”. Autorami kolejnych dwóch wystąpień, poświęconych problematyce żywie-

For. 7.

For. 8.

For. 9.

For. 10.

For. 11.

For. 12.

For. 13.

For. 14.

nia ryb, byli pracownicy Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (UP Poznań), a mianowicie dr Mateusz Rawski i dr hab. Jan Mazurkiewicz. Pierwszy z wymienionych omówił zagadnienie żywienia ryb jesiotropowych z uwzględnieniem alternatywnych materiałów paszowych (fot. 13). Skoncentrował się głównie na możliwościach zastosowania białka i tłuszczu pozyskiwanych z biomasy larw owadów w procesie produkcji akwapasz. Podobnej problematyki dotyczył wykład dr hab. J. Mazurkiewicza, ale koncentrował się on na rybach reofilnych. O możliwościach zastosowania skwalenu w akwapaszach mówił dr Piotr Niewiadomski (IRS). Przedstawił wyniki badań analizujących wpływ dodatku tego związku do pasz na wskaźniki hodowlane, kondycyjne i zdrowotne ryb jesiotropowych, łososiowatych i okoniowatych. Sesję tę zamknął wykład prof. K. Demskiej-Zakęś zatytułowany „Nanocząstki w akwakulturze – zagrożenie czy bezpieczna perspektywa” (fot. 14). W referacie tym szczególnie interesujący był wątek odnoszący się do możliwości zastosowania nanomateriałów w profilaktyce i ochronie zdrowia ryb (nośniki i adiuwanty w szczepionkach) i żywieniu ryb (nośniki nutrientów). Druga sesja referatowa była poświęcona szeroko rozumianemu zdrowiu ryb. Wykład na temat wymagań weterynaryjnych w świetle aktualnych aktów prawnych dotyczących ochrony zdrowia zwierząt akwakultury wygłosiła dr Elżbieta Terech-Majewska (AQUASPIN, Tuławki) (fot. 15). Prelegentka skoncentrowała

For. 15.

się na omówieniu wymagań weterynaryjnych w kontekście praktyki węlgarniczej. Dr hab. Agnieszka Pękala-Safińska (UP Poznań) podzieliła się ze słuchaczami swoimi obserwacjami dotyczącymi zaburzeń zdrowotnych notowanych w czasie podchowów wczesnych stadiów rozwojowych ryb

For. 16.

For. 17.

For. 18.

For. 19.

łososiowatych. Kolejny referat mieścił się też w obszarze tematyki zdrowia ryb. Poruszał on problematykę stosowania autoszczepionek w hodowlach pstrąga tęczowego. Jego autorem był mgr M. Cydzik, który omówił nie tylko teoretyczne, ale i praktyczne możliwości oraz protokoły stosowania autoszczepionek (fot. 16). Autor przez kilka lat uczestniczył bowiem we wprowadzaniu programu autoszczepień w jednym z gospodarstw pstrągowych, co pozwoliło mu poznać tę procedurę od podszewki. Kolejne dwa wykłady koncentrowały się na zagadnieniu wpływu dodatków immunomodulujących w akwapaszach na stan zdrowotny certy (dr

Barbra Kazuń (IRS)) i troci wędrowniej (dr M. Rożyński). Pierwszy dzień konferencji zamknęła sesja posterowa, na której zaprezentowano 13 plakatów (fot. 17).

Wykłady zaprezentowane drugiego dnia konferencji obejmowały m.in. problematykę stosowania niekonwencjonalnych diet paszowych w podchowach ryb karpiokształtnych. Zaprezentowali je pracownicy IRS, a mianowicie dr hab. Rafał Kamiński, prof. dr hab. Jacek Wolnicki i mgr Rafał Grabowski. Nie zbrakło tematów związanych z podchowami ryb, które przedstawili mgr Iwona Piotrowska (IRS), prof. dr hab. Roman Kujawa (UWM) i mgr Rafał Rożyński (IRS). Problematyki rozrodu szczupaka dotyczył wykład dr hab. B. Cejko (IRS), a spraw odnoszących się do zagadnień genetyki i zarybień łososiem atlantyckim referat dr hab. Dariusza Kaczmarczyka (IRS). W przypadku takich spotkań oprócz części merytorycznych, chyba nie mniej istotna jest dyskusja kularowa, czemu bez wątpienia sprzyjały przerwy kawowe, kolacja grillowa i uroczysta kolacja (fot. 18, 19, 20).

Podsumowując, chcielibyśmy tą drogą podziękować wszystkim wykładowcom i osobom prezentującym postery za trud włożony w ich przygotowanie i zaprezentowanie. Dziękujemy wszystkim uczestnikom tego spotkania za stworzenie znakomitej, przyjaznej atmosfery.

For. 20.

Projekt „HaffStör” (IBG)

Niniejszym chcielibyśmy ogłosić rozpoczęcie nowego projektu badawczego powiązanego z reintrodukcją jesiotra do zlewni Morza Bałtyckiego.

Projekt zatytułowany „HaffStör” jest realizowany przez grupę badawczą w **Leibniz-Institut für Gewässerökologie und Binnenfischerei (IGB)** i jest finansowany przez Federalną Agencję Ochrony Przyrody (BfN) ze środków Federalnego Ministerstwa Środowiska (BMUV) na najbliższe trzy lata.

Zgodnie z danymi Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) jesiотry należą do najbardziej zagrożonych grup gatunków na świecie. Jesiotry zamieszkiwały naszą planetę przez około 200 milionów lat, przetrwały dinozaury, przesunięcia kontynentów, epoki lodowcowe i inne kataklizmy, i są uważane za „żywe skamieniałości”. Jednak utrata siedlisk spowodowała

Fot. 1. Wypuszczanie oznakowanego jesiотra do rzeki Odry

wana budową rzek, zanieczyszczeniem, energetyką wodną i intensywnymi połowami na przestrzeni wieków przyczyniła się do dramatycznego spadku ich liczebności.

Celem projektu „HaffStör” w IGB jest zbadanie wykorzystania siedlisk przez jesiотry bałtyckie (*Acipenser oxyrinchus*) w Zalewie Szczecińskim i Dolnej Odrze oraz określenie czynników wpływających na ich przeżywalność podczas migracji. Podstawą prac w projekcie jest wypuszczanie młodych jesiотrów bałtyckich w celu wspierania populacji. Młode jesiотry są hodowane w systemie Odry, a rocznie około 25 000 z nich jest wypuszczanych do tej rzeki. Ponadto, wysiłki związane z reintrodukcją jesiотrów będą wspierane solidną bazą danych, uzyskaną dzięki ukierunkowanemu monitorowaniu populacji. W ramach badań zostaną również określone trasy migracji, wykorzystanie siedlisk i wskaźniki przeżywalności jesiотrów za pomocą badań telemetrycznych. Wiedza lokalnych rybaków i wędkarzy zostanie uwzględniona w celu zidentyfikowania tras migracji i tempa wzrostu ryb po ich wypuszczeniu.

Od założenia Towarzystwa na rzecz Ratowania Jesiотrów w 1994 roku, szereg instytucji pracuje nad przywróceniem tych zwierząt do ich rodzimych siedlisk. Leibniz-Institut für Gewässerökologie und Binnenfischerei (IGB) w Berlinie również od 30 lat uczestniczy w tych działaniach. W ścisłej współpracy z **Państwowym Instytutem Badawczym Rolnictwa i Rybołówstwa MV (LFA)**, **Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym**, lokalnymi rybakami i **Polskim Związkiem Wędkarskim (PZW) Szczecin**, **Instytutem Rybactwa Śródlądowego – PIB**, jak również niemieckimi i polskimi organizacjami ekologicznymi, intensywnie dąży się do reintrodukcji jesiотrów do dorzeczy Morza Północnego i Bałtyckiego.

Więcej informacji można znaleźć na stronie:

Leibniz-Institut für Gewässerökologie und Binnenfischerei (IGB)
(Dept. 4) Biologia Ryby, Rybołówstwa i Akwakultury
Müggelseedamm 310, 12587 Berlin, Niemcy
Strona internetowa: <https://www.igb-berlin.de/projekt/hafstoer>